

สารบัญ

	หน้า
หลักสูตรเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต	
สาขาวิชาเภสัชกรรมคลินิก	
มุมมองของเยาวชนผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัสและพฤติกรรมสุขภาพของตนเอง ในโรงพยาบาล ๕๐ พรรษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จังหวัดอุบลราชธานี	1
ผู้วิจัย: กาญจนา ตรีจันทร์	
ความเสี่ยงของการใช้ยาต้านโคลิเนอรัลกับการหกล้มในผู้ป่วยสูงอายุ: การศึกษาโคฮอร์ต แบบย้อนหลัง	5
ผู้วิจัย: ธัญญา สองเมือง	
การประเมินคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งที่มีภาวะปลายประสาทอักเสบ ภายหลังจากได้รับยา เคมีบำบัด โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี	9
ผู้วิจัย: นนทิกุล ผาสุขุมล	
การเปรียบเทียบประสิทธิผลและความปลอดภัยของการใช้ยาต้านไวรัสเอชไอวีสูตรที่สอง ในผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีที่มีการรักษาล้มเหลวจากยาสูตรแรก: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ และการวิเคราะห์อภิมานเครือข่าย	13
ผู้วิจัย: นิจวรรณ ชื่นไมตรี	
การประเมินความเหมาะสมในการใช้ยาของผู้สูงอายุในคลินิกโรคไม่ติดต่อเรื้อรังด้วยเกณฑ์ STOPP/START ณ โรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่ง	17
ผู้วิจัย: ประคอง ชินวงษ์	
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต	
สาขาวิชาเภสัชศาสตร์	
สถานการณ์และมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อสมรรถนะวิชาชีพเจ้าพนักงานเจ้าพนักงาน เภสัชกรรมในประเทศไทย	21
ผู้วิจัย: กิ่งแก้ว มาพงษ์	
สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ จังหวัดอุบลราชธานี	26
ผู้วิจัย: นิธิศ ธาณี	
การแยกและศึกษาคุณสมบัติของโพรไบโอติก จากอาหารหมักดองเพื่อการพัฒนาผงซินไบโอติก	31
ผู้วิจัย: วาริณี แสงประไพ	

สารบัญ

	หน้า
ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานด้านการผดุงครรภ์ไทย	35
ผู้วิจัย: สุพรรณฉัตร หนูสวัสดิ์	
การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา	39
การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559: กรณีศึกษาเขตสุขภาพที่10	
ผู้วิจัย: โสภภาพรรณ แก้วหาญ	

บทคัดย่อ

เรื่อง	: มุมมองของเยาวชนผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ที่ได้รับยาต้านไวรัสและพฤติกรรมสุขภาพของตนเอง ในโรงพยาบาล ๕๐ พรรษามหาชिरาลงกรณ จังหวัดอุบลราชธานี
ผู้วิจัย	: กาญจนา ตรีจันทร์
ชื่อปริญญา	: เกษศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	: เกษกรรมคลินิก
อาจารย์ที่ปรึกษา	: รองศาสตราจารย์ ดร.ธีราพร สุภาพันธุ์
คำสำคัญ	: เยาวชน, พฤติกรรมสุขภาพ, เอชไอวี/เอดส์

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาจากกรณีที่มีเยาวชนติดเชื้อเอชไอวีและเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เพิ่มสูงขึ้น พบว่า กลุ่มวัยรุ่น มีความเสี่ยงที่จะเกิดการติดเชื้อฉวยโอกาสมากกว่ากลุ่มวัยทำงาน เนื่องจากขาดความรับผิดชอบต่อสุขภาพ ในด้านการรับประทานยาต้านไวรัส การมาตามนัด และการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย หลักการและเหตุผล: เพื่อศึกษามุมมองของเยาวชนผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่ได้รับยาต้านไวรัสเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ ในโรงพยาบาล ๕๐ พรรษามหาชिरาลงกรณ จังหวัดอุบลราชธานี และเพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพของเยาวชนที่ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ วิธีการศึกษา: การศึกษาแบบผสมผสาน (mixed methods research) ประกอบไปด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปี ที่ได้รับยาต้านไวรัส จำนวน 22 คน คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพ และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มุมมองพฤติกรรมสุขภาพของเยาวชนผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ ที่ได้รับยาต้านไวรัส แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพได้พัฒนาแบบสอบถามของสุวรรณ บุษยะสิทธิ์พรณ ซึ่งพัฒนามาจากกรอบแนวคิดการส่งเสริมสุขภาพของ Pender et al. นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.88 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา: พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.11$, $SD = 0.44$) เมื่อ เรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พฤติกรรมสุขภาพด้านการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ ($\bar{X} = 3.35$, $SD = 0.54$) พฤติกรรมสุขภาพด้านความรับผิดชอบต่อสุขภาพขณะได้รับยาต้านไวรัสเอชไอวี ($\bar{X} = 3.22$, $SD = 0.24$) พฤติกรรมสุขภาพด้านการจัดการกับความเครียด ($\bar{X} = 3.10$, $SD = 0.30$) พฤติกรรมสุขภาพด้านโภชนาการ ($\bar{X} = 3.08$, SD

= 0.46) พฤติกรรมสุขภาพด้านการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคล (\bar{X} = 3.05, SD = 0.62) และด้านการมีกิจกรรมและการออกกำลังกาย (\bar{X} = 2.86, SD = 0.47) ด้านความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการปฏิบัติตัว พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับดี (ร้อยละ 68.2) ส่วนด้านมุมมองของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบต่อสุขภาพขณะได้รับยาต้านไวรัสเอชไอวี มีความตั้งใจที่จะรักษาสุขภาพให้แข็งแรง และรับประทานยาตรงเวลา สรุป: การศึกษานี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมสุขภาพในระดับดี และมีความตั้งใจรักษาสุขภาพ อย่างไรก็ตามบุคลากรสุขภาพควรมีการดูแลเป็นพิเศษในด้านการมีกิจกรรมและการออกกำลังกาย และกลุ่มตัวอย่างได้บอกความต้องการเกี่ยวกับการสนับสนุนโอกาสในการประกอบอาชีพในอนาคต

ABSTRACT

TITLE : PERSPECTIVES OF HIV/AIDS YOUTH PATIENTS RECEIVING ANTIRETROVIRAL DRUG THERAPY and SELF-HEALTH CARE BEHAVIORS IN THE 50th ANNIVERSARY MAHAVAJIRALONGKORN HOSPITAL, UBON RATCHATANI PROVINCE

AUTHOR : KANJANA TREEJUN

DEGREE : MASTER OF PHARMACY

MAJOR : CLINICAL PHARMACY

ADVISOR : ASSOC. PROF. TEERAPORN SUPAPAAN, Ph.D.

CO-ADVISORS : ASST. PROF. PEERAWAT JINATONGTHAI, B.Sc.Pharm, BCP, BCPS
: ASSOC. PROF. SUMMANA MOOLASARN, Ph.D.

KEYWORDS : YOUTH, HEALTH CARE BEHAVIORS, HIV/AIDS

Currently, Thailand is facing problems with an increasing number of youths infected with human immunodeficiency virus (HIV) and sexually transmissible infections (STIs). It has been found that youth are at higher risk of opportunistic infections than working-age groups due to their lack of responsibility for health in terms of taking antiretroviral drugs, keeping up with appointments, and having safe sex. The objectives of this research were to study the perspectives of youth infected with HIV/AIDS who received antiretroviral drug therapy and their self-health care behaviors at the 50th Anniversary of Maha Vajiralongkorn Memorial Hospital, Ubon Ratchathani Province, and to study the health behavior of youth infected with HIV/AIDS. The methods of study involved mixed methods research consisting of quantitative and qualitative research. The sample group was comprised of 22 youth infected with HIV/AIDS (aged 15-24 years), receiving antiretroviral drug therapy. Purposive sampling was used in this study. The research tool included the demographic data and health behaviors of persons living with HIV/AIDS receiving antiretroviral (ARV) therapy. The questionnaire was developed by Suwanna Boonyaleepun. Based on Pender's Health Promotion Model and tested for reliability

using Cronbach's alpha coefficient yielding of 0.88, data analysis employed descriptive statistics including frequency, percentage, mean and standard deviation.

Results: Overall health behavior scores among youth patients with HIV/AIDS receiving antiretroviral therapy were at a high level (\bar{X} =3.11, SD = 0.44). The health behavior level in each aspect from highest to lowest revealed the following health behavior results: spiritual growth (\bar{X} =3.35, SD = 0.54); responsibility for undertaking ARV regimens (\bar{X} = 3.22, SD = 0.24); stress management (\bar{X} =3.11, SD = 0.30); nutrition (\bar{X} =3.08, SD = 0.46); interpersonal relations (\bar{X} =3.05, SD = 0.62) and physical activities (\bar{X} =2.86, SD = 0.47). Regarding AIDS knowledge and self-care behavior, the majority of respondents had a solid level of knowledge (68.2%). According to the perspective of the participants, they took great responsibility for their health and intended to stay healthy and take their treatments on schedule.

Conclusions: This research discovered that the majority of participants engaged in healthy habits and intended to remain healthy; however, healthcare providers should pay close attention to this group of patients in order to assist them in managing their stress. In addition, the participants expressed their needs for the system to support their future career opportunities.

บทคัดย่อ

- เรื่อง : ความเสี่ยงของการใช้ยาต้านโคลิเนอร์จิกกับการหกล้มในผู้ป่วยสูงอายุ:
การศึกษาโคฮอร์ทแบบย้อนหลัง
- ผู้วิจัย : ธนัญญา สองเมือง
- ชื่อปริญญา : เกษศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : เกษศกรรมคลินิก
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวนธน บุญลือ
- อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แสวง วัชรธนกิจ
: ทิภาดา สามสีทอง
- คำสำคัญ : ยาต้านโคลิเนอร์จิก, ผู้ป่วยสูงอายุ, การหกล้ม

การใช้ยาต้านโคลิเนอร์จิกอาจเกิดอาการไม่พึงประสงค์อาทิ ทำให้เกิดความสับสน ตาพร่ามัว และกล้ามเนื้ออ่อนแรง จนนำมาสู่การหกล้มที่ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล อย่างไรก็ตามยังไม่มีรายงานการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของยาต้านโคลิเนอร์จิกกับการหกล้มในประเทศไทยเพื่อศึกษาอัตราอุบัติการณ์ ระยะปลอดเหตุการณ์จากการหกล้ม และความสัมพันธ์ของยาต้านโคลิเนอร์จิกกับการหกล้ม การศึกษาโคฮอร์ทแบบย้อนหลัง ใช้ข้อมูลจากเวชระเบียนอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ป่วยในโรงพยาบาล วารินชำราบและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่าย 22 แห่ง ระหว่าง 1 มกราคม พ.ศ. 2553 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ทำการคัดเลือกผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปที่ได้รับยาต้านโคลิเนอร์จิกเป็นครั้งแรกและใช้ยาอย่างต่อเนื่องพร้อมคำนวณคะแนน Anticholinergic Cognitive Burden (ACB) จากค่ามาตรฐานที่พัฒนาโดย Boustani M และคณะ โดยแบ่งกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับยาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ป่วยที่มีคะแนน ACB = 1 คะแนน กลุ่มผู้ป่วยที่มีคะแนน ACB = 2 ถึง 3 คะแนน กลุ่มผู้ป่วยที่มีคะแนน ACB มากกว่าหรือเท่ากับ 4 คะแนน และกลุ่มผู้ป่วยใช้ยาอื่นๆ (คะแนน ACB เท่ากับ 0 คะแนน) สืบค้นผู้ป่วยที่หกล้มด้วยรหัส ICD 10: W00-W200, Y30-Y31 และจากคำสำคัญ เช่น “หกล้ม” ติดตามผู้ป่วยเป็นระยะเวลา 5 ปี หรือจนกระทั่งเกิดหกล้ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยอัตราอุบัติการณ์การหกล้ม และหาความสัมพันธ์ของการใช้ยาต้านโคลิเนอร์จิกกับการหกล้มโดยใช้ Cox Proportional Hazard Regression Model จากผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์การศึกษาจำนวน 16,624 ราย อายุเฉลี่ย 73.02±6.77 ปี เพศหญิงร้อยละ 54.7 ระยะเวลาติดตามเฉลี่ย 4.15±1.52 ปี พบผู้ป่วยที่เกิดหกล้มในกลุ่มที่ใช้ยาต้านโคลิเนอร์จิก 981 ราย (ร้อยละ 25.0) และกลุ่มที่ใช้ยาอื่นๆ 1,204 ราย (ร้อยละ 9.5) โดยมีอัตราอุบัติการณ์ของการหกล้ม 60.80 และ 22.77 คนต่อ 1,000 คน-ปี ในแต่ละกลุ่มตามลำดับ ระยะเวลาเฉลี่ยตั้งแต่เริ่มใช้ยาจนเกิดการหกล้มเท่ากับ 1.48±1.58 และ 2.65±1.57 ปี

ตามลำดับ และเมื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงของการหกล้มจากการใช้ยาต้านโคลิเนอร์จิกจำแนกตามระดับคะแนนรวม ACB = 1 คะแนน, 2 ถึง 3 คะแนน และ ≥ 4 คะแนน เทียบกับกลุ่มควบคุม (ACB = 0 คะแนน) พบว่า Adjusted Hazard Ratio ของการหกล้มเพิ่มขึ้น 1.28 เท่า (95%CI 1.14 – 1.44, $p < 0.001$), 1.83 เท่า (95%CI 1.61 – 2.09, $p < 0.001$) และ 3.25 เท่า (95%CI 2.71 – 3.89, $p < 0.001$) ตามลำดับ ยาต้านโคลิเนอร์จิกเพิ่มความเสี่ยงการหกล้มในผู้สูงอายุ หากมีการใช้ยาต่อเนื่อง ควรติดตาม ประเมินความเสี่ยงดังกล่าว พร้อมให้ความรู้กับผู้ป่วยเพื่อเฝ้าระวังการหกล้มที่อาจเกิดขึ้น

ABSTRACT

TITLE : RISK OF ANTICHOLINERGIC DRUGS USE AND FALLS IN THE ELDERLY PATIENTS: A RETROSPECTIVE COHORT STUDY.

AUTHOR : THANATCHA SONGMUANG

DEGREE : MASTER OF PHARMACY

MAJOR : CLINICAL PHARMACY

ADVISOR : ASST. PROF. TUANTHON BOONLUE, BCP

CO-ADVISORS : ASST. PROF. SAWAENG WATCHARATHANAKIJ, Ph.D.
: TIPADA SAMSEETHONG, BCP

KEYWORDS : ANTICHOLINERGIC DRUGS, ELDERLY PATIENTS, FALLS

Anticholinergic drug use may lead to adverse drug reactions including confusion, blurred vision, and muscle weakness which in turn result in hospital-related falls. However, there have been no studies of the association between anticholinergic drug use and hospital-related falls in Thailand. This study aimed to measure the incidence rate of falls, periods free from falls, and the association between anticholinergic drug use and falls. This retrospective cohort study employed data from electronic medical records (EMRs) of patients who received medical services in Warin Chamrap hospital and 22 health-promoting hospitals in the network from January 1, 2010, through December 31, 2019. The patients included were 65 years or older, who first received and continuously used either anticholinergic drugs or other medications. The Anticholinergic Cognitive Burden (ACB) scores were calculated from the standardized value developed by Boustani M. They were divided into 4 groups: ACB score=1, ACB score=2 to 3, ACB score, \geq 4 and patients using other drugs (ACB score=0). Fall events were identified by ICD 10 codes W00-W200, Y30-Y31 and using keyword searches such as “falls”. Followup took place for 5 years or until a fall event occurred. Data were analyzed by incidence rate and the relationship of anticholinergic drug use and falls were identified by the Cox Proportional Hazard Regression Model. Of 16,624 patients included in the study, the average age 73.02 ± 6.77 years, 54.7% female, mean follow-up time 4.15 ± 1.52 years, found 981 patients with falls (25.0%) among anticholinergic

users whereas 1,204 patients using other drugs (9.5%) were observed. The incidence rate was 60.80 and 22.77 cases per 1,000 person-years respectively. The mean times from starting the drugs to falls were 1.48 ± 1.58 and 2.65 ± 1.57 years respectively. The adjusted hazard ratio (95% CI) for ACB scores of 1, 2-3, and ≥ 4 compared with ACB=0 for hospital-related falls were 1.28 (95%CI 1.14 – 1.44, $p < 0.001$), 1.83 (95%CI 1.61 – 2.09, $p < 0.001$) and 3.25 (95%CI 2.71 – 3.89, $p < 0.001$) respectively. Anticholinergic drugs increase the risk of hospital-related falls in elderly patients. If the elderly use anticholinergic drugs continuously, the risk of falls should be assessed. Patient education must be provided to actively monitor falls.

บทคัดย่อ

- เรื่อง : การประเมินคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งที่มีภาวะปลายประสาทอักเสบ
 ภายหลังจากได้รับยาเคมีบำบัด โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัด
 อุบลราชธานี
- ผู้วิจัย : นนทิกุล ผาสุขมุล
- ชื่อปริญญา : เกษศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : เกษศกรรมคลินิก
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิตย์ แซ่เตียว
- คำสำคัญ : ภาวะปลายประสาทอักเสบจากยาเคมีบำบัด, ระบบประสาทรับความรู้สึก,
 ระบบประสาทสั่งการ, ระบบประสาทอัตโนมัติ, คุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่มี
 ภาวะปลายประสาทอักเสบ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยนี้เพื่อศึกษาประเภทและแง่มุมทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในส่วนบทอ่านของแบบเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชื่อว่า Access 3 และ New World 3 และเพื่อเปรียบเทียบว่าหนังสือเรียนใดมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่สามารถส่งเสริมการรับรู้ระหว่างวัฒนธรรมของนักเรียน การศึกษาครั้งนี้ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพข้อมูลเชิงคุณภาพมุ่งเน้นไปที่รายละเอียดของเนื้อหาและข้อมูลทางวัฒนธรรม เนื้อหาทางวัฒนธรรมที่มาจากส่วนของการอ่านถูกนำมาวิเคราะห์และแยกเป็นประเภทและแง่มุมทางวัฒนธรรม ความถี่และร้อยละของประเภทวัฒนธรรมประกอบด้วย วัฒนธรรมต้นทาง วัฒนธรรมเป้าหมาย วัฒนธรรมสากลและแง่มุมทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยวัฒนธรรมขนาดใหญ่และขนาดเล็กถูกนำมาเปรียบเทียบเนื้อหาทางวัฒนธรรมที่ช่วยส่งเสริมการตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมในแบบเรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศทั้งสองเล่ม ผลการวิจัยพบว่าในแบบเรียนภาษาอังกฤษทั้งสองเล่มให้ความสนใจกับวัฒนธรรมเป้าหมายและวัฒนธรรมสากลในขณะที่วัฒนธรรมต้นทางถูกพบน้อยที่สุด นอกจากนี้ในแบบเรียนภาษาอังกฤษทั้งสองเล่มยังปรากฏวัฒนธรรมขนาดใหญ่เป็นส่วนมาก ซึ่งหัวข้อที่พบมากที่สุดคือ ประวัติศาสตร์/ภูมิศาสตร์ ในอีกแง่หนึ่งวัฒนธรรมขนาดเล็กไม่ถูกให้ความสำคัญและปรากฏเป็นส่วนน้อย ในส่วนของการตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมแบบเรียน New World 3 นำเสนอเนื้อหาในส่วนของประเภทของวัฒนธรรมได้อย่างสมดุลและเน้นเนื้อหาของวัฒนธรรมต้นทางที่อาจช่วยส่งเสริมความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมของนักเรียน ภาวะปลายประสาทอักเสบเป็นอาการไม่พึงประสงค์ที่พบได้ภายหลังการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด การเกิดภาวะปลายประสาทอักเสบในระดับรุนแรงส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการรักษาและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็ง วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างการเปลี่ยนแปลงคะแนน

คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งระหว่างกลุ่มที่เกิดภาวะปลายประสาทอักเสบในระดับความรุนแรง 0 - 1 และกลุ่มที่มีภาวะปลายประสาทอักเสบในระดับ 2 ขึ้นไป วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยแบบติดตามไปข้างหน้า (Prospective cohort study) ติดตามผู้ป่วยโรคมะเร็งชนิดก้อน (Solid tumors) ที่เข้ารับการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด ณ หอผู้ป่วยเคมีบำบัด โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่วันที่ 1 ส.ค. 2563 ถึง 31 ม.ค. 2564 ประเมินคุณภาพชีวิตภาวะปลายประสาทอักเสบด้วย The Quality of Life Questionnaire – Chemotherapy - Induced Peripheral Neuropathy Thai version (EORTC QLQ-CIPN20) และแบบประเมินระดับความรุนแรงด้วย Common Terminology Criteria for Adverse Events (CTCAE version 5.0) และ Numerical rating scale (NRS) วิเคราะห์ผลความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตด้วยสถิติ Mann – Whitney U - test และวิเคราะห์ผลความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Simple linear regression ผลการศึกษา: ผู้ป่วยเข้าร่วมการศึกษาทั้งหมด 70 ราย เกิดภาวะปลายประสาทอักเสบจำนวน 47 ราย (ร้อยละ 67.14) ส่วนใหญ่เป็นชนิดระบบประสาทรับความรู้สึก จำนวน 41 ราย (ร้อยละ 58.57) มีความรุนแรงในระดับ 2 ขึ้นไป จำนวน 12 ราย (ร้อยละ 29.27) การเปลี่ยนแปลงคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมในผู้ป่วยที่มีภาวะปลายประสาทอักเสบ grade 2 ขึ้นไปเพิ่มขึ้น 12.22 ± 11.11 คะแนน มากกว่าผู้ป่วยที่มีภาวะปลายประสาทอักเสบ grade 0 – 1 เพิ่มขึ้น 3.33 ± 6.67 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P\text{-value} < 0.05$) เช่นเดียว คุณภาพชีวิตด้านระบบประสาทรับความรู้สึก และคุณภาพชีวิตด้านระบบประสาทสั่งการที่พบผู้ป่วยที่มีภาวะปลายประสาทอักเสบ grade 2 ขึ้นไปมีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตที่มากกว่าผู้ป่วยที่มีภาวะปลายประสาทอักเสบ grade 0 – 1 นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์โดยตรงของการเปลี่ยนแปลงคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมกับความรุนแรงจากการประเมินด้วย CTCAE version 5.0 ($P\text{-value} < 0.05$; $\beta = 4.672$; $R^2 = 0.357$) และระดับความรุนแรงตามแบบประเมิน NRS กับคะแนนการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตด้านระบบประสาทรับความรู้สึก ($P\text{-value} = 0.01$; $\beta = 1.86$; $R^2 = 0.10$). สรุป: ผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัดและเกิดภาวะปลายประสาทอักเสบในระดับความรุนแรง (grade 2 ขึ้นไป) มีคุณภาพชีวิตที่แย่ลงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ป่วยที่เกิดอาการในระดับที่ไม่รุนแรง (grade 0 – 1) และความรุนแรงของภาวะปลายประสาทอักเสบที่เพิ่มขึ้นส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยแย่ลง

ABSTRACT

TITLE : EVALUATION OF QUALITY OF LIFE FROM CHEMOTHERAPY INDUCED PERIPHERAL NEUROPATHY IN CANCER PATIENTS AT SUNPASITTHIPRASONG HOSPITAL UBON RATCHATHANI PROVINCE

AUTHOR : NONTHIKUN PASUKMOON

DEGREE : MASTER OF PHARMACY

MAJOR : CLINICAL PHARMACY

ADVISOR : ASST. PROF. MANIT SAE-TEAW

KEYWORDS : CHEMOTHERAPY INDUCED PERIPHERAL NEUROPATHY, SENSORY SYSTEM, MOTOR SYSTEM, AUTONOMIC SYSTEM, QUALITY OF LIFE FROM CHEMOTHERAPY INDUCED PERIPHERAL NEUROPATHY

Peripheral neuropathy is a common adverse drug reaction following chemotherapy. The development of severe peripheral neuropathy symptoms affect the efficacy of treatment and quality of life of cancer patients. The objective was to compare the quality of life score changes from chemotherapy-induced peripheral neuropathy between grades 0-1 in severity and severity of grade 2 or higher. Methods employed the prospective cohort study which was conducted on patients with solid tumors who received chemotherapy at the chemotherapy patient care unit, Sunpasitthiprasong Hospital, Ubon Ratchathani Province from 1 Aug 2020 to 31 Jan 2021. The Quality of Life Questionnaire - Chemotherapy-Induced Peripheral Neuropathy (Thai version EORTC QLQ-CIPN20) was used for the quality of life evaluation for issues related to peripheral neuropathy. Common Terminology Criteria for Adverse Events (CTCAE version 5.0) and a Numerical Rating Scale (NRS) were used for the assessment of the severity of peripheral neuropathy. The comparison of changes of quality of life between grade 0 – 1 and grade 2 or higher peripheral neuropathy used the Mann – Whitney U-test. Simple linear regression was applied for correlation analysis. Results indicated that 70 patients who enrolled in the study, forty-seven patients (67.14%) had peripheral neuropathy after chemotherapy treatment. Sensory neuropathy was reported a majority of the time for 41 patients

(58.57%) and 12 patients (29.27%) reported grade 2 in severity or higher. The overall median quality of life score change increased for patients with grade 2 severity or higher (12.22 ± 11.11) compared with those at grade 0 - 1 who increased by 3.33 ± 6.67 (P-value < 0.05). The change in sensory quality of life and motor quality of life score were also significantly increased for those at grade 2 severity and higher. Those with grade 2 Neuritis and above had more changes in quality of life than patients with neuropathy graded at 0 - 1. In addition, a direct correlation was found in the change of the overall quality of life score vs. CTCAE version 5.0 severity (P-value < 0.05; $\beta = 4.672$; $R^2 = 0.36$), and the change of severity quality of life score vs. NRS severity (P-value = 0.01; $\beta = 1.86$; $R^2 = 0.10$). Conclusion: chemotherapy patients who had severe peripheral neuropathy (grade 2 or higher) after chemotherapy treatment had a poorer quality of life compared to those with mild peripheral neuropathy (grade 0 - 1). The increased severity of peripheral neuropathy resulted in a worsening quality of life for patients.

บทคัดย่อ

- เรื่อง : การเปรียบเทียบประสิทธิผลและความปลอดภัยของการใช้ยาต้านไวรัสเอชไอวีสูตรที่สองในผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีที่มีการรักษาล้มเหลวจากยาสูตรแรก: การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและการวิเคราะห์ห่อภิมาณเครือข่าย
- ผู้วิจัย : นิจวรรณ ชื่นไมตรี
- ชื่อปริญญา : เกษศาสตรมหาบัณฑิต
- สาขาวิชา : เกษษกรรมคลินิก
- อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ธีราพร สุภาพันธุ์
- คำสำคัญ : ประสิทธิภาพ ความปลอดภัย, ยาต้านไวรัสเอชไอวีสูตรที่สอง, ผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวี, รักษาล้มเหลว, ทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ, การวิเคราะห์ห่อภิมาณเครือข่าย

ผู้ป่วยติดเชื้อเอชไอวีที่มีความล้มเหลวจากยาต้านไวรัสเอชไอวีสูตรแรกนั้นมีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น ผู้ป่วยกลุ่มนี้ต้องเปลี่ยนไปใช้ยาสูตรที่สอง การเลือกยาสูตรที่สองอย่างเหมาะสมจึงมีความสำคัญอย่างมาก อย่างไรก็ตามผลการศึกษาที่ผ่านมายังไม่ชัดเจนในการเปรียบเทียบกับสูตรยาต้านไวรัสเอชไอวีมาตรฐานของสูตรที่สองตามแนวทางการรักษาขององค์การอนามัยโลก (lopinavir/ritonavir (LPV/r)+2NRTIs) การวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลและความปลอดภัยของการใช้ยาต้านไวรัสเอชไอวีสูตรที่สองในผู้ป่วยที่มีความล้มเหลวจากยาสูตรแรก โดยวิธีการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์ห่อภิมาณเครือข่าย ทำการสืบค้นงานวิจัยแบบ Randomized controlled trials จากฐานข้อมูล Pubmed, Embase, Cochrane Central Register of controlled Trials, Clinicaltrial.gov และ the international Clinical trials Registry Platform โดยสืบค้นจนถึงธันวาคม 2563 ผลลัพธ์ที่วัด ได้แก่ การกดเชื้อไวรัสในเลือด การเพิ่มขึ้นของระดับซีดี 4 อัตราการตายจากภาวะ AIDs defining illness และเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ชนิดร้ายแรง ใช้โมเดลการวิเคราะห์แบบสุ่ม และแสดงผลด้วยอัตราเสี่ยงสัมพัทธ์ (Relative risk, RR) หรือความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแบบถ่วงน้ำหนัก (Weighted mean difference, WMD) และประมาณค่า Surface Under the Cumulative RAnking Curve (SUCRA) จากงานวิจัยพบว่า มีการศึกษาที่ถูกคัดเข้าตามเกณฑ์ 7 ฉบับ มีผู้ป่วยทั้งหมด 3,819 ราย คุณภาพการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับต่ำถึงต่ำมาก โดยทั้งหมดเป็นผู้ป่วยที่ล้มเหลวจากยาต้านไวรัสสูตรแรกเป็นสูตร NNRTIs based ระยะเวลาในการศึกษาที่ 48 สัปดาห์ มีกลุ่มควบคุมเป็นสูตรยามาตรฐานที่เป็นสูตรที่สอง (2NRTIs+bPIs) ผลการศึกษาพบว่าสูตรยาต้านไวรัสสูตรที่สองที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ 2NRTIs+DTG มีประสิทธิผลในการกดเชื้อไวรัสใน

กระแสเลือดให้น้อยกว่า 400 และ 50 copies/ml มากกว่ากลุ่มควบคุมที่เป็นสูตรที่สอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (RR 1.14, 95% CI 1.04 - 1.26 และ RR 1.20, 95% CI 1.10 - 1.31 ตามลำดับ) ในเรื่องการเกิดอาการข้างเคียงทางระบบทางเดินอาหารมีความปลอดภัยมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (RR 0.25, 95% CI 0.13 - 0.48) ส่วนผลลัพธ์อื่น ๆ พบว่าไม่แตกต่างกัน ในการทดสอบความไวของการศึกษาพบว่า มีลำดับของสูตรยาที่มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน ในอนาคต หากรวบรวมการศึกษาที่มีคุณภาพสูงในจำนวนที่มากขึ้น พร้อมกับระยะเวลาในการศึกษาที่นานขึ้น เพื่อดูในเรื่องความปลอดภัยจะทำให้ได้ผลการศึกษาที่น่าเชื่อถือและนำไปใช้ประโยชน์ในทางคลินิกได้มากยิ่งขึ้น

ABSTRACT

TITLE : COMPARATIVE EFFICACY AND SAFETY OF SECOND-LINE ANTIRETROVIRAL THERAPY FOR TREATMENT FAILURE OF HIV INFECTION: A SYSTEMATIC REVIEW AND NETWORK META-ANALYSIS

AUTHOR : NIDJAWAN CHUENMAITREE

DEGREE : MASTER OF PHARMACY

MAJOR : CLINICAL PHARMACY

ADVISOR : ASSOC. PROF. TEERAPORN SUPAPAAN, Ph.D.

CO-ADVISORS : ASST. PROF. PEERAWAT JINATONGTHAI, B.Sc.Pharm, BCP, BCPS
: PROF. NATHORN CHAIYAKUNAPRUK, PharmD, Ph.D.

KEYWORDS : EFFICACY, SAFETY, SECOND-LINE ANTIRETROVIRAL THERAPY, HIV INFECTION WITH TREATMENT FAILURE, SYSTEMATIC REVIEW AND NETWORK META-ANALYSIS

There is an increasing number of HIV-infected patients who have failed first-line antiretroviral therapy. This group of patients had to switch to a second regimen. It is therefore very important to choose an appropriate second drug regimen. However, the results of previous studies have not been conclusive in comparison to the standard second-line regimen according to WHO guidelines. (lopinavir/ritonavir (LPV/r)+2NRTIs). The aim of this study was to determine the efficacy and safety of second-line antiretroviral therapy (ART) in patients with first-line failure (NNRTI-based regimens among HIV-Infection) through a systematic literature review and network meta-analysis. We searched randomized controlled trials (RCT) in the Pubmed, Embase, Cochrane Central Register of controlled trials, Clinicaltrial.gov, and the international Clinical trials Registry Platform databases through December 2020 to assess the effectiveness and safety of the second-line ART after the failure of first-line NNRTI-based regimens among the HIV-infected. The results measured included viral suppression in the blood, the increase of CD4 mortality due to AIDS-defining illnesses, and serious adverse events. We pooled data using a random analysis model. Outcomes were reported as a relative risk (RR) or a weighted mean difference (WMD).

The Surface Under the Cumulative Ranking curve (SUCRA) probabilities were used to rank the interventions. A total of 7 randomized controlled trials with 3,819 participants were included to compare the interventions. The quality of evidence in the studies included was mostly of low or very low quality. All of these patients had failed the first NNRTIs-based ART regimen. The duration of the study was 48 weeks, with the control group being the first-line failure patients who switched to a second-line regimen that comprises a standard second-line regimen (2NRTIs+bPIs).

The results showed that the most effective and safe antiretroviral regimen, 2NRTIs+DTG, was more effective at suppressing the viral load in the bloodstream to less than 400 and 50 copies/ml than the standard second control regimen at a statistically significant rate (RR 1.14, 95% CI 1.04 - 1.26 and RR 1.20, 95% CI 1.10 - 1.31, respectively). The side effects of gastrointestinal symptoms were significantly higher with 2NRTIs+DTG than a standard second-line regimen (RR 0.25, 95% CI 0.13 – 0.48). Other outcomes showed no difference between the treatment and the control group. Sensitivity analysis showed the same pattern. More high-quality research, as well as a longer study duration for safety considerations are required to provide strong evidence to support clinical practice.

บทคัดย่อ

เรื่อง : การประเมินความเหมาะสมในการใช้ยาของผู้สูงอายุในคลินิกโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ด้วยเกณฑ์ STOPP/START ณ โรงพยาบาลชุมชนแห่งหนึ่ง

ผู้วิจัย : ประคอง ชินวงษ์

ชื่อปริญญา : เกษศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : เกษษกรรมคลินิก

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้องเล็ก คุณวรชาติชัย

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.แสวง วัชรธนกิจ

คำสำคัญ : ผู้สูงอายุ, โรคไม่ติดต่อเรื้อรัง, STOPP/START, โรงพยาบาลชุมชน

การวิจัยแบบภาคตัดขวางโดยเก็บข้อมูลย้อนหลังครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาอุบัติการณ์การเกิดความไม่เหมาะสมในการใช้ยา (Potentially Inappropriate Medications, PIMs) การละเลยการสั่งจ่ายยา (Potential Prescribing Omissions, PPOs) รวมถึงการเกิดเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา (Adverse Drug Event, ADE) และหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในการเกิด PIMs และ PPOs ในผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง ด้วยการประยุกต์ใช้เครื่องมือจากเกณฑ์ Screening Tool of Older Persons' Prescriptions/ Screening Tool to Alert to Right Treatment (STOPP/START) ปี 2015 จำนวน 93 ข้อ เก็บข้อมูลจากใบสั่งยา 400 ใบในฐานข้อมูลโปรแกรม Him-pro โรงพยาบาลปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ ในปีงบประมาณ 2563 **ผลการศึกษา:** ผู้ป่วยเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.50 อายุเฉลี่ย 72.33 ± 7.88 ปีมีโรคประจำตัว 2-3 โรค โรคที่พบบ่อย ได้แก่ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน ไตเรื้อรัง คิดเป็นร้อยละ 64.50 40.75 และ 30.00 ตามลำดับ เข้ารับบริการผู้ป่วยนอกปีละ 4-7 ครั้ง ได้รับยาเฉลี่ย 6.13 ± 2.63 รายการ พบการเกิด PIMs และ PPOs อย่างน้อย 1 รายการต่อใบสั่งยาคิดเป็นร้อยละ 30.50 (122/400) และ 11.75 (47/400) ยาที่สัมพันธ์กับการเกิด PIMs 3 ลำดับแรกคือ lorazepam, aspirin และ omeprazole คิดเป็นร้อยละ 33.37, 11.83 และ 10.65ของการเกิดPIMs ทั้งหมด ตามลำดับ โดยพบ ADE ที่สัมพันธ์กับการเกิด PIMs ร้อยละ 21.30 กลุ่มยาที่พบการเกิด PPOs 3 ลำดับแรกคือ การไม่ได้รับ ACEIs หรือ ARBs ในผู้ป่วยเบาหวานที่โปรตีนรั่วในปัสสาวะมากกว่า 30 มิลลิกรัมใน 24 ชั่วโมง รองลงมาคือการไม่ได้รับ statins และ antiplatelet therapy การศึกษานี้พบว่ารายการยาที่เพิ่มขึ้นเป็น 5-9 รายการโอกาสเกิด PIMs เพิ่มขึ้น 2เท่า (AdjOR 2.017, 95%CI : 1.02-3.98; p-value=0.043) และเมื่อรายการยาเพิ่มเป็น 10-14 รายการโอกาสเกิด PIMs เพิ่มขึ้นเป็น 8.7เท่า (AdjOR=8.742, 95%CI=3.80-20.10; p-value<0.001) โรคความดันโลหิตสูงเป็นปัจจัยที่เพิ่มโอกาส PIMs เพิ่มขึ้น1.7เท่า (AdjOR 1.699, 95%CI : 1.05-2.75;p-value=0.031)

กลุ่มโรคจิตเวชเป็นปัจจัยพบ PIMs ลง 3/4 เท่า (AdjOR 0.221, 95%CI : 0.11-0.45;p-value <0.001) นอกจากนี้พบว่าโรคเบาหวาน โรคหัวใจและหลอดเลือด และการเข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วย ในปีละ 1-2 ครั้งเป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเพิ่มโอกาสเกิด PPOs ประมาณ 3.9, 2.6 และ 2.1 เท่า (AdjOR 3.898 (95%CI=1.91-7.94; p-value<0.001), 2.582 (95%CI=1.19-5.63; p-value=0.017) และ 2.084 (95%CI=1.03-4.23; p-value=0.042)) ตามลำดับ **สรุป:** อุบัติการณ์การเกิด PIMs และ PPOs ในผู้สูงอายุที่เป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง คิดเป็นร้อยละ 6.94 และ 2.32 ยาที่พบอุบัติการณ์ในการเกิด PIMs สูงสุดคือ lorazepam ในขณะที่ยากลุ่ม ACEI หรือ ARB ที่พบการเกิด PPOs สูงสุด ดังนั้นบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องควรรหาแนวทางร่วมกันเพื่อให้เกิดการใช้ยาอย่างสมเหตุผลและลดการเกิด PIMs หรือ PPOs ในกลุ่มประชากรผู้สูงอายุซึ่งมีโอกาสที่ต้องใช้ยาหลายขนานร่วมกันในอนาคตต่อไป

ABSTRACT

TITLE : EVALUATION OF APPROPRIATENESS OF DRUG UTILIZATION IN ELDERLY PATIENTS IN NON-COMMUNICABLE DISEASE CLINIC USING MODIFIED STOPP/START CRITERIA IN A COMMUNITY HOSPITAL

AUTHOR : PRAKHONG CHINNAWONG

DEGREE : MASTER OF PHARMACY

MAJOR : CLINICAL PHARMACY

ADVISOR : ASST. PROF. NONGLEK KUNAWARADISAI, Ph.D.

CO-ADVISOR : ASSOC. PROF. SAWAENG WATCHARATHANAKIJ, Ph.D.

KEYWORDS : ELDERLY, NON-COMMUNICABLE DISEASE, STOPP/START, COMMUNITY HOSPITAL

This retrospective, cross-sectional study aimed to determine the incidence and percentages of Potentially Inappropriate Medications (PIMs), Potential Prescribing Omissions (PPOs), and Adverse Drug Event (ADEs) and to determine the correlation of demographic data with the occurrence of PIMs and PPOs among the elderly with chronic non-communicable diseases. The assessment tool used in this study applied 93 items from the 2015 Screening Tool of Older Persons' Prescriptions/ Screening Tool to Alert Right Treatment (STOPP/START). The data were collected from 400 prescriptions in the Him-pro program database of Prangku Hospital, Sisaket during the fiscal year of 2020. Results: Of 400 subjects, 55.50% were female with a mean age of 72.33 ± 7.88 years. The patients had 2-3 medical problems, most commonly hypertension, diabetes, and chronic kidney disease at 64.50, 40.75, and 30.00% respectively. It was observed that the number of outpatient visits was at 4-7 times/year with an average number of medications prescribed at 6.13 ± 2.63 . According to the criteria, at least one PIMs and one PPOs per prescription were identified at 30.50% (122/400) and 11.75% (47/400). The most common drugs associated with PIMs were lorazepam (33.37%), aspirin (11.83%), and omeprazole (10.65%). In addition, ADE associated with PIMs was determined at 21.30%. Furthermore, most drug categories found to cause PPOs were the omission of

ACEIs/ARBs in diabetic patients with proteinuria ≥ 30 mg in 24 hours, followed by an omission of statins and antiplatelet therapy. The study found that when drug listings were increased to 5-9, the likelihood of PIMs doubled (AdjOR 2.017, 95%CI : 1.02-3.98; p-value=0.043) and when drug lists were increased to 10-14 items, the likelihood of PIMs increased 8.7 times (AdjOR 8.742, 95%CI: 3.80-20.10; p-value<0.001). Hypertension was estimated to be a factor in increasing PIMs 1.7 times (AdjOR 1.699, 95%CI : 1.05-2.75; p-value=0.031) while psychiatric diseases saw a 3/4-fold reduction in PIMs (AdjOR 0.221, 95%CI : 0.11-0.45. ; p-value<0.001). In addition, it was found that diabetes, cardiovascular disease and inpatient visits 1-2 times a year were associated with approximately 3.9, 2.6, and 2.1 times the increase in PPOs respectively (AdjOR 3.898 (95%CI=1.91-7.94; p-value<0.001).), 2.582 (95%CI=1.19-5.63; p-value=0.017) and 2.084 (95%CI=1.03-4.23; p-value=0.042)). **Conclusion:** The incidence of PIMs and PPOs among the elderly with chronic non-communicable diseases accounted for 6.94% and 2.32 %. The drug with the highest incidence of PIMs was lorazepam, while the ACEI or ARB group showed the highest incidence of PPOs. Therefore, relevant health care personnel should find a joint approach to promote the rational use of drugs and reduce the incidence of PIMs or PPOs in the elderly population who are likely to need multiple drug combinations in the future.

บทคัดย่อ

- เรื่อง : สถานการณ์และมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อสมรรถนะวิชาชีพเจ้าพนักงาน
เจ้าพนักงานเภสัชกรรมในประเทศไทย
- ผู้วิจัย : กิ่งแก้ว มาพงษ์
- ชื่อปริญญา : ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต
- สาขาวิชา : เภสัชศาสตร์
- อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้องเล็ก คุณวรชาติชัย
- อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รองศาสตราจารย์ ดร.สัมมนา มูลสาร
- คำสำคัญ : เจ้าพนักงานเภสัชกรรม, สมรรถนะวิชาชีพ, สภาพการจัดการศึกษา, เทคนิค
เภสัชกรรม, วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

การศึกษานี้เป็นการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในประเทศไทย และศึกษามุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อสมรรถนะวิชาชีพของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในปัจจุบันและในอนาคต ในรูปแบบการวิจัยเชิงผสมผสานด้วยการสำรวจโดยใช้แบบสอบถามและด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในประเทศไทย เก็บข้อมูลจากอาจารย์ 88 คน และนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาเทคนิคเภสัชกรรม 276 คนของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร ทั้ง 7 แห่ง ในประเทศไทย (ชลบุรี พิษณุโลก ยะลา ขอนแก่น ตรัง อุบลราชธานี และสุพรรณบุรี) พบว่า อาจารย์ให้ความเห็นต่อความเหมาะสมของสภาพการจัดการศึกษาในด้านหลักสูตรในระดับมาก (4.01 ± 0.69 จากคะแนนเต็ม 5) ด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับมาก (4.14 ± 0.65) และด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก (3.89 ± 0.80) สำหรับกลุ่มนักศึกษาให้ความเห็นต่อความเหมาะสมในการจัดการศึกษาในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน ตามลำดับดังนี้ ด้านหลักสูตร (4.15 ± 0.60) ด้านการจัดการเรียนการสอน (4.18 ± 0.60) และด้านบริหารจัดการ (4.05 ± 0.72) ถึงแม้ว่าความเห็นของอาจารย์ต่อความเหมาะสมของสภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรแต่ละแห่ง โดยภาพรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังคงพัฒนาในเรื่องการบริหารจัดการ สื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ดังนั้นวิทยาลัยแต่ละแห่งต้องตระหนักถึงการพัฒนาในประเด็นเหล่านี้ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ระยะที่ 2 เพื่อศึกษาถึงมุมมองของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อสมรรถนะวิชาชีพเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในประเทศไทย เก็บข้อมูลจากเจ้าพนักงานเภสัชกรรมทั่วประเทศ จำนวน 242 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกับเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในหน่วยงาน

ต่าง ๆ จำนวน 227 คน สุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ พบว่า เจ้าพนักงานเภสัชกรรมมีความเห็นต่อการปฏิบัติงานตามสมรรถนะวิชาชีพของตนในระดับปานกลางถึงระดับมาก (คะแนนเต็ม 5) ดังนี้ งานบริการเภสัชกรรมอยู่ในระดับมาก (4.25 ± 0.64) งานบริหารเวชภัณฑ์อยู่ในระดับมาก (3.98 ± 0.90) งานบริหารเภสัชกรรมอยู่ในระดับมาก (3.90 ± 0.65) งานผลิตยาอยู่ในระดับมาก (3.86 ± 1.00) งานเภสัชสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก (3.69 ± 0.96) งานบริการเภสัชสนเทศอยู่ในระดับมาก (3.57 ± 1.13) และงานเภสัชกรรมปฐมภูมิอยู่ในระดับปานกลาง (3.49 ± 1.00) สำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความเห็นต่อการปฏิบัติตามสมรรถนะวิชาชีพของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมต่อทุกงานอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก (คะแนนเต็ม 5) ดังนี้ งานบริการเภสัชกรรมอยู่ในระดับมาก (4.18 ± 0.59) งานบริหารเวชภัณฑ์อยู่ในระดับมาก (3.92 ± 0.69) งานบริหารเภสัชกรรมอยู่ในระดับมาก (3.82 ± 0.65) งานผลิตยาอยู่ในระดับมาก (3.80 ± 0.78) งานเภสัชสาธารณสุขอยู่ในระดับมาก (3.69 ± 1.12) ส่วนงานบริการเภสัชสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง (3.40 ± 0.98) งานเภสัชกรรมปฐมภูมิอยู่ในระดับปานกลาง (3.45 ± 1.01) ถึงแม้ว่าเจ้าพนักงานเภสัชกรรมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ปฏิบัติงานในแต่ละหน่วยงาน จะมีความเห็นต่อการปฏิบัติตามสมรรถนะวิชาชีพเจ้าพนักงานเภสัชกรรมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก แต่สมรรถนะและทักษะที่ยังต้องพัฒนาคืองานด้านบริการเภสัชสนเทศ และเภสัชกรรมปฐมภูมิ ระยะที่ 3 เพื่อศึกษาถึงมุมมองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและเจ้าพนักงานเภสัชกรรมต่อสมรรถนะวิชาชีพเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในอนาคตอีก 10 ปีข้างหน้า (2575) เก็บข้อมูลจากเจ้าพนักงานเภสัชกรรมทั่วประเทศ จำนวน 262 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกับเจ้าพนักงานเภสัชกรรมในหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 229 คน สุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและเจ้าพนักงานเภสัชกรรมมีความเห็นว่าแม้จะเป็นสมรรถนะวิชาชีพเดิมของเจ้าพนักงานเภสัชกรรมที่เคยปฏิบัติมาแล้ว สมรรถนะเหล่านี้ยังคงมีอยู่และควรมีการปฏิบัติเพิ่มขึ้น ส่วนสมรรถนะที่เจ้าพนักงานเภสัชกรรมยังไม่เคยปฏิบัติมาก่อนในประเทศไทย ทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและเจ้าพนักงานเภสัชกรรมก็มีความคิดเห็นว่าจะมีสมรรถนะเหล่านี้ทั้ง 7 งาน ได้แก่ งานบริการเภสัชกรรม งานบริหารเวชภัณฑ์ งานบริหารเภสัชกรรม งานผลิตยา งานเภสัชสาธารณสุข งานบริการเภสัชสนเทศ และงานเภสัชกรรมปฐมภูมิ โดยเฉพาะงานด้านเภสัชกรรมปฐมภูมิ การเยี่ยมบ้าน การให้บริการเภสัชกรรมทางไกล นอกจากนี้ยังเห็นว่าควรที่จะให้เจ้าพนักงานเภสัชกรรมไปปฏิบัติงานประจำที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด้วย ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เจ้าพนักงานเภสัชกรรมมีสมรรถนะวิชาชีพตามความต้องการของที่ระบบบริการสุขภาพในด้านดังกล่าว และการเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เป็นต้น

ABSTRACT

TITLE : SITUATIONS AND PERCEPTIONS TOWARDS PHARMACY
TECHNICIAN'S COMPETENCIES IN THAILAND

AUTHOR : KINGKAEW MAPONG

DEGREE : DOCTOR OF PHILOSOPHY

MAJOR : PHARMACEUTICAL SCIENCES

ADVISOR : ASST. PROF. NONGLEK KUNAWARADISAI, Ph.D.

CO-ADVISOR : ASSOC. PROF. SUMMANA MOOLASARN, Ph.D.

KEYWORDS : PHARMACY TECHNICIAN, COMPETENCY, EDUCATION PROVISION,
PHARMACEUTICAL TECHNIQUES, SIRINDHORN COLLEGE OF PUBLIC
HEALTH

This research aimed to study the state of pharmacy technician education in Thailand and the perspectives of those involved in the professional competence of pharmacy technicians now and in the future. The research was divided into 3 phases using a mixed-method model through a survey with a self-administered questionnaire and qualitative research. Phase 1: To study the educational conditions of the Thai pharmacy technician curriculum. Data were collected from 88 lecturers and 276 students of the Diploma Pharmacy Technician Program from all 7 Sirindhorn Colleges of Public Health in Thailand (Chonburi, Phitsanulok, Yala, Khon Kaen, Trang, Ubon Ratchathani, and Suphan Buri). A self-administered questionnaire was used to collect data about attitudes regarding the appropriateness of educational provisions for 3 aspects: 1) curriculum, 2) teaching and learning, and 3) administration. Results showed that lecturers rated the appropriateness of educational provisions for the category of the curriculum at a high level (4.01 ± 0.69 out of a possible score of 5), teaching and learning at a high level (4.14 ± 0.65), and administration at a high level (3.89 ± 0.80). Students rated the appropriateness of education provision at a high level in all aspects as well, i.e., curriculum (4.15 ± 0.60), teaching and learning (4.18 ± 0.60), and administration (4.05 ± 0.72). Although the teachers' attitudes towards the appropriateness of the educational management conditions of each Sirindhorn

College of Public Health were at a high level overall, there is still some need to improve on administration, teaching materials, building premises, the environment, and extracurricular activities. Therefore, each college must be aware of these areas for improvement which could affect student development to achieve the goals of the curriculum. Phase 2: to study the perspectives of pharmacists and those involved in the professional competence of pharmaceutical officers in Thailand. Data were collected from 242 pharmaceutical officers across the country by simple random sampling, and 227 people involved in working with pharmaceutical officers at various Thai institutions were selected by snowball (chain-referral) sampling. A self-administered questionnaire was used to collect the data on opinions about pharmacist competencies. The results revealed that pharmacists rated their opinion towards the competency at a moderate to high level with full scores of 5 as follows: pharmaceutical service was at a high level (4.25 ± 0.64), drug product management was at a high level (3.98 ± 0.90), pharmaceutical care service was at a high level (3.90 ± 0.65), drug manufacturing was at a high level (3.86 ± 1.00), pharmacy public health was at a high level (3.69 ± 0.96), pharmacy information service was at a high level (3.57 ± 1.13), and primary care pharmaceutical work was at a moderate level (3.49 ± 1.00). The stakeholders also rated all aspects towards pharmacist competencies at a moderate to high level with full scores of 5 as follows: pharmacy service was at a high level (4.18 ± 0.59), pharmaceutical inventory management was at a high level (3.92 ± 0.69), pharmaceutical care was at a high level (3.82 ± 0.65), drug manufacturing was at a high level (3.80 ± 0.78), the pharmacy public health was at a high level (3.69 ± 1.12), pharmaceutical information service work was at a moderate level (3.40 ± 0.98), and primary care pharmacy work was at a moderate level (3.45 ± 1.01). Although the stakeholders and pharmacists from various institutions rated their opinions on the competency of pharmacists at a moderate to high level, there are still some knowledge and skills needed to develop regarding pharmaceutical information services and primary care pharmacy. Phase 3: To determine perspectives and expectations of stakeholders and pharmacists towards pharmacist competency in the next 10 years (2032). Data were collected from 262 pharmaceutical staff nationwide by simple random sampling, along with 229 stakeholders involved in working with

pharmaceutical officials in various departments, hospitals, and institutions in Thailand by snowball sampling. A self-administered questionnaire was used to collect the data on opinions about pharmacist competencies in the next 10 years. It was found that both stakeholders and pharmacists insisted that all current competencies should be developed and improved. In terms of other new competencies which were never practiced in Thailand, stakeholders and pharmacists both agreed that these new skills should be combined in all current 7 competencies as follows: pharmacy service, pharmaceutical care, pharmaceutical inventory management, drug manufacturing, pharmacy public health, pharmacy information services, and primary care. This was especially the case in the field of primary care, home health care, and tele-pharmacy. In addition, it was also deemed appropriate for pharmacists to work permanently at sub-district health, promoting hospitals. Therefore, responsible agencies must develop a curriculum for pharmacists to have professional competence according to the needs of the health care system and preparation for operations in the primary care unit and sub-district health, promoting hospitals, etc.

บทคัดย่อ

เรื่อง : สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ จังหวัดอุบลราชธานี
 ผู้วิจัย : นิธิศ ธาณี
 ชื่อปริญญา : ปรัชญาดุฆฎิบัณฑิต
 สาขาวิชา : เกษศาสตร์
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวรรณา ภัทรเบญจพล
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร.อนุวัฒน์ วัฒนพิชญากุล
 คำสำคัญ : สวัสดิการสังคม, ผู้สูงอายุ, อุบลราชธานี

งานศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการได้รับสวัสดิการสังคมและความต้องการได้รับสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 800 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi stage random sampling) ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลและการสนทนากลุ่ม เครื่องมือที่ใช้มีความตรงตามเนื้อหา (Index of Item objective Congruence: IOC) = 0.99 ค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค = 0.84 ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละระยะที่ 2 เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกในบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานระดับจังหวัด และผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 65.12 ช่วงอายุ 60-69 ปี ร้อยละ 40.62 สถานภาพสมรสและยังอยู่ด้วยกันกับคู่สมสร้อยละ 54.75 เป็นหม้ายและหย่าร้างกันร้อยละ 41.87 วุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 86.00 การได้รับสวัสดิการทางสังคม พบว่า ผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 70 เข้าถึงสวัสดิการด้านสุขภาพและรักษาพยาบาล ดีที่สุดเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ อย่างไรก็ตามยังมีการจัดสวัสดิการด้านนี้ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ เช่น บริการตรวจสุขภาพที่บ้าน ช่องทางบริการเฉพาะผู้สูงอายุในสถานพยาบาลรัฐ สวัสดิการด้านรายได้ พบว่าผู้สูงอายुर้อยละ 97 ที่ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ แต่ผู้สูงอายุยังเข้าถึงสวัสดิการเกี่ยวกับได้รับการอบรมพัฒนาอาชีพให้มีรายได้ การได้รับส่วนลดหรือทราบว่ามีการลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุ และการได้รับการสนับสนุนเงินทุนหรือคำแนะนำเพื่อการประกอบอาชีพเพียงแคร้อยละ 45.00, 46.75 และ 53.50 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการได้รับสวัสดิการสูงถึงร้อยละ 72.75, 76.50 และ 79.62 ด้านที่พักอาศัย พบว่ามีผู้สูงอายุไม่ถึงร้อยละ 50 ที่เข้าถึงสวัสดิการด้านนี้ โดยเฉพาะประเด็นการได้รับการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยจากเจ้าหน่วยงานของรัฐตามความจำเป็น ที่มีผู้สูงอายุน้อยกว่าร้อยละ 20 ที่ได้รับสวัสดิการ ในขณะที่

มีความต้องการสวัสดิการสูงเกือบร้อยละ 80 ด้านนันทนาการมีเพียงประเด็นการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐให้เข้าร่วมกิจกรรมผู้สูงอายุในวันสำคัญตามประเพณี ที่ผู้สูงอายุได้รับสูงถึงร้อยละ 90.75 ซึ่งใกล้เคียงกับจำนวนผู้สูงอายุที่ต้องการร้อยละ 93.38 ส่วนประเด็นอื่นผู้สูงอายุยังได้รับสวัสดิการน้อยกว่าความต้องการ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครองพบว่า ผู้สูงอายุยังได้รับสวัสดิการในประเด็นการสงเคราะห์จัดงานศพสำหรับผู้เสียชีวิตที่เป็นผู้สูงอายุที่ยากจนหรือไม่มีญาติและได้รับความช่วยเหลือด้านกฎหมาย หรือการพิทักษ์ผลประโยชน์เพื่อไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลอื่น มีผู้สูงอายุได้รับน้อยมากไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้สูงอายุที่มีความต้องการด้านการสร้างบริการและเครือข่ายเกื้อหนุน พบว่าภาครัฐจัดสวัสดิการด้านนี้ได้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างในประเด็นการจัดให้มีการดูแลผู้สูงอายุจากอาสาสมัครสาธารณสุข หรือผู้ดูแลผู้สูงอายุ และการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ แต่การจัดสวัสดิการเกี่ยวกับการช่วยเหลือจากแม่บ้านในการทำงานบ้าน เช่น ทำความสะอาด ปรงอาหาร ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ โดยได้รับเพียงร้อยละ 38.75 ในขณะที่มีความต้องการสูงถึงร้อยละ 65.62 ส่วนผลการศึกษาเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า ใน 6 ปัจจัย พบว่า 1) โครงสร้างและสมรรถนะองค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกกำหนดหน้าที่และโครงสร้างให้รับผิดชอบงานสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และมีระบบติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานทุกปีตาม Local Performance Assessment (LPA) แต่การดำเนินงานยังไม่ครอบคลุมเพราะหลายงานยังไม่ได้รับการถ่ายโอน 2) วัตถุประสงค์และนโยบาย แต่ละแห่งมีนโยบายเน้นที่แตกต่างกัน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับงบประมาณของหน่วยงาน มีการดำเนินงานเป็นประจำแต่มีการลดเป้าหมายลงตามงบประมาณ 3) ทรัพยากร มีความเพียงพอต่อการดำเนินงานตามเป้าหมายที่หน่วยงานตั้งไว้ ทั้งบุคลากร และงบประมาณ แต่ไม่เพียงพอต่อความจำเป็นในการดำเนินงานบางอย่าง เช่น การซ่อมแซมที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุที่ไร้ที่พึ่งพิง เป็นต้น 4) การสื่อสารประชาสัมพันธ์ โดยภาพรวมการสื่อสารและประชาสัมพันธ์มีความสะดวก รวดเร็ว ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน 5) การมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้นำชุมชน อสม.จะมีบทบาทในการเป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มผู้สูงอายุ เมื่อต้องมีการประสานงานกัน ประชาชนจะมีส่วนร่วมเฉพาะในขั้นตอนการประชาสัมพันธ์ และเข้าร่วมกิจกรรมในวันดำเนินโครงการ 6) ทักษะคติของผู้ปฏิบัติงาน เห็นว่างานสวัสดิการสังคม เป็นงานที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชน เป็นงานหลักงานประจำที่สำคัญของหน่วยงาน ถ้ามีกิจกรรมที่ต้องใช้ผู้ปฏิบัติงานจำนวนมากก็สามารถขอความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ในหน่วยงานมาช่วยได้ สำหรับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุทั้ง 6 ด้าน พบว่า ด้านที่มีการดำเนินการที่ค่อนข้างชัดเจนจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านรายได้ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ด้านนันทนาการ ด้านที่พักอาศัย ส่วนด้านที่การจัดสวัสดิการยังไม่ชัดเจน คือ ด้านความมั่นคงทางสังคม ครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง และด้านการสร้างบริการทางสังคมและเครือข่ายเกื้อหนุน

ABSTRACT

TITLE : SOCIAL WELFARE FOR THE ELDERLY IN UBON RATCHATHANI
 PROVINCE
 AUTHOR : NITHIT THANEE
 DEGREE : DOCTOR OF PHILOSOPHY
 MAJOR : PHARMACEUTICAL SCIENCES
 ADVISOR : ASST. PROF. SUWANNA PHATTARABENJAPOL, Ph.D.
 CO-ADVISOR : ANUVADH VADHNAPIJYAKUL, Ph.D.
 KEYWORDS : THE ELDERLY, SOCIAL WELFARE, UBON RATCHATHANI

The objectives of this study were to examine the model of social welfare and welfare needs among the elderly in Ubon Ratchathani province. It was divided into two phases. Phase 1 was a quantitative and qualitative study based on a cross-sectional research design. The sample consisted of 800 elderly people aged 60 years and over using multi-stage random sampling. Questionnaires were used to gather data and focus groups. The tool used was consistent with the content (Index of Item objective Congruence: IOC) = 0.99. Reliability using Cronbach's alpha coefficient formula was 0.84, using descriptive statistics, i. e. percentages. Phase 2 was a qualitative study through in-depth personnel interviews with those involved in social welfare provisions for elderly people of government organizations at the local and provincial level. The quantitative data revealed that most participants were female (65.2%), and the age group was 60 - 69 years (40.62%). Marital status categories were married and living together (54.75%), widowed or divorced (41.87%). They were at a mostly primary school educational level (86%). Social welfare provisions revealed 70 percent of elderly people had access to health and medical care. This was higher than in other areas. However, the welfare was not enough to meet their needs such as home health check-up services and service channels for the elderly in government hospitals. Income welfare found that 97 percent of the elderly receive pensions. However, the elderly people still had access to welfare by receiving career development training to earn income discounts or reducing service fees for the

elderly only 45.00, 46.75, and 53.50 percent of them received discounted fees, financial support, or career advice, respectively. The sample group's demand for social welfare was 72.75, 76.50, and 79.62 respectively. For residential welfare, it was found that less than 50 percent had access, especially obtaining accommodation assistance from government organizations, with less than 20 percent of the elderly receiving welfare. However, the needs for residential welfare were higher than 80 percent. The recreational aspect faced only the issue of promotion. Support from government agencies for the elderly to participate in activities on traditional important days was as high as 90.75 percent, which was close to the number of elderly people who needed this assistance (93.38 percent). As for other issues, the elderly still received less welfare than they need. In terms of social security, family, caregivers, and protection, it was found that the elderly also received welfare in the form of funeral assistance for those deceased who were poor or had no relatives or received legal assistance, or were in guardianship in order not to be taken advantage of by others. Less than half of the elderly received security welfare. For building services and networking, it was found that the government's welfare provision in this area was consistent with the needs of the sample group in the issue of providing care for the elderly from public health volunteers or caregivers of the elderly along with the establishment clubs for the elderly. However, the provision of welfare for housewives to do housework such as cleaning and cooking was not enough to meet their needs and only 38.75% received it, while the demand was as high as 65.62% . The results of the qualitative study concerning the implementation of social welfare policy for the elderly at the level of local government organization was comprised of 6 approaches: 1) organizational structure and competence: The local government had assigned duties and structures to be responsible for social welfare work for the elderly, including a tracking system and annual performance evaluations based on Local Performance Assessment (LPA). The operations were not yet covered because many jobs had not been transferred. 2) Objectives and policies: there were different policies depending on the budget. It regularly operated, however, targets were reduced due to budgets. 3) Resources were sufficient for the implementation of the goals set by the agency, both personnel and budget, but not enough for some

operations, such as repairing shelters for the homeless, etc. 4) Public relations: overall, communication and public relations were convenient and fast, both inside and outside the agency. 5) Public participation: community leaders and volunteer health workers play a role as coordinators between the agency and the elderly when there was a need for coordination. Citizens were involved only in civil society procedures and participate in activities on the project day. 6) Personnel attitudes demonstrated that social welfare work was a valuable job and was beneficial to the community and people. It was a priority for the important function of the agency. If there were activities that require a large number of practitioners, help may be requested from various departments in the agency. For the 6 aspects for the provision social welfare for the elderly, it was found that the provisions were quite clear and could be ranked from high to low as follows: income, health and medical care, recreational, and residential provisions. The areas where welfare provision was unclear were social security, family, caregivers and protection, and social services and support networks.

บทคัดย่อ

เรื่อง : การแยกและศึกษาคุณสมบัติของโพรไบโอติก จากอาหารหมักดองเพื่อการ
พัฒนาผงซินไบโอติก

ผู้วิจัย : วาริณี แสงประไพ

ชื่อปริญญา : ปรัชญาดุษฐ์บัณฑิต

สาขาวิชา : เกษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริมา สุวรรณภูมิ จันทะมา

คำสำคัญ : แบคทีเรียกรดแลคติก, โพรไบโอติก, 프리ไบโอติก, ซินไบโอติก

แบคทีเรียกรดแลคติกเป็นกลุ่มของโพรไบโอติกที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ การศึกษาพบว่าแบคทีเรียกรดแลคติกสามารถยับยั้งจุลินทรีย์ก่อโรคในระบบทางเดินอาหาร ลดระดับไขมันในเลือด และส่งเสริมการทำงานของระบบภูมิคุ้มกันได้ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแยกและจำแนกคุณลักษณะของแบคทีเรียกรดแลคติกจากอาหารหมักดองท้องถิ่น และประเมินคุณสมบัติความเป็นโพรไบโอติกเพื่อนำไปพัฒนาเป็นผงซินไบโอติก โดยนำแบคทีเรียกรดแลคติก จำนวน 83 ไอโซเลต มาคัดกรองฤทธิ์ต้านแบคทีเรียเบื้องต้นด้วยวิธี cylinder plate ต่อแบคทีเรียก่อโรค จำนวน 6 สายพันธุ์ ได้แก่ *Escherichia coli* ATCC 25922, *Salmonella typhimurium* DMST 560, *Pseudomonas aeruginosa* DMST 4739, *Staphylococcus aureus* ATCC 25923, *Bacillus cereus* DMST 5040 และ *Salmonella enteritidis* DMST 1567 ทำการคัดเลือกแบคทีเรียกรดแลคติกจำนวน 10 ไอโซเลต ที่แสดงฤทธิ์ในการยับยั้งแบคทีเรียก่อโรคแต่ละสายพันธุ์ได้สูงสุดไปทดสอบความสามารถในการทนต่อสภาวะกรดและเกลือ น้ำตาล แบคทีเรียกรดแลคติกที่มีศักยภาพในการเป็นโพรไบโอติกจำนวน 3 ไอโซเลต คือ P09, P10 และ P11 สามารถทนต่อสภาวะกรดและเกลือ น้ำตาลได้สูง จึงถูกคัดเลือกเพื่อนำไปทดสอบฤทธิ์ต้านแบคทีเรียก่อโรค โดยการปรับความเป็นกรดต่างของส่วนใสจากอาหาร เพาะเลี้ยงเชื้อให้มีคุณสมบัติเป็นกลาง (pH 6.5) ผลการทดสอบพบว่าหลังจากปรับค่า pH ให้เป็นกลาง แบคทีเรียกรดแลคติกทั้ง 3 ไอโซเลต ไม่แสดงฤทธิ์ในการยับยั้งแบคทีเรียก่อโรค ในขณะที่พบการยับยั้ง แบคทีเรียก่อโรคของส่วนใสจากอาหารเพาะเชื้อที่ไม่ได้ปรับความเป็นกรดต่างให้เป็นกลาง ดังนั้นฤทธิ์ การยับยั้งแบคทีเรียของทั้ง 3 ไอโซเลตน่าจะเป็นผลเนื่องจากกรดอินทรีย์ที่แบคทีเรียผลิตขึ้นในส่วนใส จากอาหารเพาะเลี้ยงเชื้อ แบคทีเรียทั้ง 3 ไอโซเลต (P09, P10 และ P11) ให้ผลลบกับการทดสอบ การทำลายเม็ดเลือดแดงและการทดสอบการสร้างเอนไซม์ดีออกซีไรโบนิวคลีเอส การวิเคราะห์ลำดับ นิวคลีโอไทด์ของยีน 16S rDNA สามารถระบุได้ว่าไอโซเลต P09, P10 และ P11 คือ *Lactobacillus plantarum* ผลการทดสอบการเกาะติดเซลล์เยื่อผนังลำไส้ ในเซลล์ Caco-2

พบว่า *L. plantarum* P10 สามารถเกาะติดเซลล์ Caco-2 ได้ดีที่สุด ที่ค่าร้อยละการเกาะติดเท่ากับ 4.52 ดังนั้นแบคทีเรีย *L. plantarum* P10 ถูกนำไปศึกษาฤทธิ์ต้านแบคทีเรีย โดยการบ่มแบคทีเรีย *L. plantarum* P10 ร่วมกับแบคทีเรียก่อโรค ผลการทดสอบพบว่าสายพันธุ์นี้สามารถยับยั้งการเจริญของแบคทีเรียก่อโรค *E. coli* ATCC 25922, *S. typhimurium* DMST 560, *S. aureus* ATCC 25923 และ *B. cereus* DMST 5040 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เมื่อบ่มร่วมกันเป็นเวลา 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ *L. plantarum* P10 ถูกนำไปใช้เป็นหัวเชื้อโพรไบโอติกในการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ผงซินไบโอติก โดยการเตรียมผงซินไบโอติกด้วยเทคนิคการหาแห้งแบบเยือกแข็ง ซึ่งมีส่วนผสมของ *L. plantarum* P10 ร่วมกับผงอินูลินที่สกัดได้จากหัวแก่้นตะวัน และมีนมไขมันเนยหรือมอลโต เดกซ์ตรินเป็นสารป้องกันเซลล์จากการเกิดผลึกน้ำแข็ง เมื่อนำผงซินไบโอติกไปทดสอบความสามารถในการรอดชีวิตภายใต้สภาวะจำลองของระบบทางเดินอาหาร พบว่า *L. plantarum* P10 มีร้อยละการรอดชีวิตที่สูง อย่างไรก็ตามตำรับผงซินไบโอติกที่ใช้ไขมันเนยเป็นองค์ประกอบสามารถทนต่อสภาวะจำลองระบบทางเดินอาหารได้สูงกว่าตำรับที่ใช้มอลโตเดกซ์ตริน อีกทั้งเมื่อเก็บรักษา ผงซินไบโอติกที่อุณหภูมิตู้เย็นและที่อุณหภูมิห้อง ตำรับที่เตรียมด้วยนมไขมันเนยมีความคงตัวที่ดี ทั้งด้านการรอดชีวิตของเซลล์โพรไบโอติก (มากกว่า 107 CFU/ml) และฤทธิ์ยับยั้งแบคทีเรียก่อโรค อย่างไรก็ตามผงซินไบโอติกยังคงแสดงฤทธิ์ต้านแบคทีเรียก่อโรคทั้ง 4 ชนิด (*E. coli* ATCC 25922, *S. typhimurium* DMST 560, *B. cereus* DMST 5040 และ *S. aureus* ATCC 25923) เมื่อเก็บที่อุณหภูมิตู้เย็นและอุณหภูมิห้อง เป็นเวลา 12 และ 8 สัปดาห์ตามลำดับ ผลการศึกษานี้สรุปให้เห็นว่า *L. plantarum* P10 มีคุณสมบัติที่ดีตามเกณฑ์การคัดเลือกโพรไบโอติก และอาจเหมาะสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในผลิตภัณฑ์ซินไบโอติกที่มีฤทธิ์ต้านจุลินทรีย์ก่อโรคในระบบทางเดินอาหารได้

ABSTRACT

TITLE : ISOLATION AND CHARACTERIZATION OF PROBIOTICS FROM
FERMENTED FOODS FOR DEVELOPING SYNBIOTIC POWDER

AUTHOR : WARINEE SANGPRAPAI

DEGREE : DOCTOR OF PHILOSOPHY

MAJOR : PHARMACEUTICAL SCIENCES

ADVISOR : ASST. PROF. SIRIMA SUVARNAKUTA JANTAMA, Ph.D.

KEYWORDS : LACTIC ACID BACTERIA, PROBIOTIC, PREBIOTIC, SYNBIOTIC

Lactic acid bacteria (LAB) are a group of probiotics conferring health benefits. Several studies have reported that LAB can inhibit pathogenic bacteria in the digestive system, reduce blood cholesterol levels, and improve functions of the immune system. The objectives of this study were to isolate and characterize LAB from local fermented foods and to determine the probiotic properties for developing a synbiotic powder. Eighty three LAB isolates were first screened for the antibacterial activity against six pathogenic bacteria: *Escherichia coli* ATCC 25922, *Salmonella typhimurium* DMST 560, *Pseudomonas aeruginosa* DMST 4739, *Staphylococcus aureus* ATCC 25923, *Bacillus cereus* DMST 5040, and *Salmonella enteritidis* DMST 1567 by the cylinder plate method. Ten LAB isolates showing the highest inhibition zone against each pathogen were further selected for acid and bile salt tolerances. Three potential probiotic strains: P09, P10, and P11 exhibiting acid and bile salt tolerances were evaluated an antimicrobial activity of their culture supernatants after neutralization. Results showed that the neutralized supernatants did not show their antimicrobial activity, while non-neutralized supernatants did. Therefore, the antimicrobial activity of these strains may be due to organic acids presenting in the supernatants. All three isolates (P09, P10 and P11) also showed negative results for haemolytic and DNase tests. The 16S rDNA gene analysis revealed that P09, P10 and P11 isolates were all identified as *Lactobacillus plantarum*. The isolate *L. plantarum* P10 showed the highest adhesion to Caco-2 cells at the level of 4.52% . *L. plantarum* P10 was thus investigated the antibacterial activity against bacterial pathogens by a co-culture

assay. The result demonstrated that the strain had a significantly inhibitory effect on the growth of *E. coli* ATCC 25922, *S. typhimurium* DMST 560, *S. aureus* ATCC 25923 and *B. cereus* DMST 5040 after co-incubating for 24 hours ($p < 0.05$). Additionally, *L. plantarum* P10 served as the probiotic starter for developing its synbiotic powder. The freeze-dried synbiotic powder was prepared by combining the strain with an inulin extracted from Jerusalem Artichoke together with skim milk or maltodextrin as a cryoprotectant. The developed synbiotic powder exhibited a high survivability of *L. plantarum* P10 under the simulated gastrointestinal (GI) conditions. However, the synbiotic powder formulated with skim milk showed a higher GI tolerance than that of maltodextrin. Moreover, the synbiotic powder with skim milk showed a relatively high stability in both its cell viability (more than 10^7 CFU/ml) and antimicrobial activity during storage at refrigerated and room temperatures. However, the antibacterial activity against 4 pathogenic bacteria (*E. coli* ATCC 25922, *S. typhimurium* DMST 560, *B. cereus* DMST 5040 and *S. aureus* ATCC 25923) still remained up to 12 weeks while keeping it refrigerated but only up to 8 weeks at room temperature. In conclusion, the results obtained from this study indicated that *L. plantarum* P10 satisfied the criteria for a potential probiotic and may be suitable for applying the synbiotic product against food-borne pathogens.

บทคัดย่อ

เรื่อง	: ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานด้านการผดุงครรภ์ไทย
ผู้วิจัย	: สุพรรณฉัตร หนูสวัสดิ์
ชื่อปริญญา	: ปรัชญาดุขฎิบัณฑิต
สาขาวิชา	: เภสัชศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.อนุวัฒน์ วัฒนพิชญากุล
คำสำคัญ	: การผดุงครรภ์ไทย, การแพทย์แผนไทย, ปัญหาการพัฒนางานการผดุงครรภ์ไทย, แนวทางการพัฒนางานการผดุงครรภ์ไทย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการและปัญหาในการดำเนินงานด้านการผดุงครรภ์ไทย และศึกษาแนวทางการพัฒนางานด้านการผดุงครรภ์ไทย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแพทย์แผนไทยหรือแพทย์แผนไทยประยุกต์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลรัฐ จำนวน 458 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 40 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาด้วยความเรียง ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานด้านการผดุงครรภ์ไทยตามมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสานมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06 ± 0.34) มีการบริการในระยะตั้งครรภ์ หลังคลอด และการดูแลทารก เช่น ประคบสมุนไพร อบสมุนไพร การแนะนำการปฏิบัติตัว การทับหม้อเกลือ การนวด และการใช้ยาสมุนไพร 2) ปัญหาการพัฒนางานด้านการผดุงครรภ์ไทย ภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.11 ± 0.39) พบปัญหาด้านการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานงานด้านการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลรัฐต่ำกว่าที่สภาวิชาชีพกำหนด ขาดระบบและกลไกที่สนับสนุนการทำวิจัยทางแพทย์แผนไทย นโยบายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน การเรียนการสอนรายวิชาผดุงครรภ์ไทยในสถาบันการศึกษามีจำนวนหน่วยกิตที่เรียนน้อยและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทำได้ไม่ครอบคลุมตามมาตรฐานวิชาชีพ บุคลากรขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ 3) แนวทางในการพัฒนางานด้านการผดุงครรภ์ไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.92 ± 0.46) มีข้อเสนอแนะที่สำคัญต่อการพัฒนางานด้านการผดุงครรภ์ไทยในด้านการกำหนดบทบาทและขอบเขตการทำงานให้เป็นไปตามที่สภาการแพทย์แผนไทยกำหนด มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องการกำหนดกรอบตำแหน่ง และค่าตอบแทนที่เป็นธรรม ลดความ

เหลื่อมล้ำทางวิชาชีพ สนับสนุนให้มีการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง พิจารณาตัดหัตถการที่ซ้ำซ้อน เพิ่มเติมหัตถการที่จำเป็นเข้ามาในชุดการจัดบริการให้ครอบคลุมตามมาตรฐานวิชาชีพ และการพัฒนาระบบยาให้สอดคล้องกับหลักการใช้จ่ายของแพทย์แผนไทย งานวิจัยในครั้งนี้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนางานด้านการผดุงครรภ์ไทยให้ก้าวหน้าและเป็นที่ยอมรับยิ่งขึ้นไป

ABSTRACT

TITLE : THE PROBLEMS AND DEVELOPMENT OF THAI TRADITIONAL
MIDWIFERY

AUTHOR : SUPHANNACHAT NUSAWAT

DEGREE : DOCTOR OF PHILOSOPHY

MAJOR : PHARMACEUTICAL SCIENCES

ADVISOR : ANUVADH VADHNAPIJYAKUL, Ph.D.

KEYWORDS : THAI TRADITIONAL MIDWIFERY, THAI TRADITIONAL MEDICINE,
PROBLEMS IN THE DEVELOPMENT OF THAI TRADITIONAL
MIDWIFERY, GUIDELINESS FOR THE DEVELOPMENT OF THAI
TRADITIONAL MIDWIFERY

The objectives of this study were to study the conditions and problems with the practice of Thai midwifery and examine guidelines for the development of Thai midwifery work. This research employed mixed methods consisting of both quantitative and qualitative research. The quantitative research used a questionnaire to survey a sample of 458 Thai traditional or applied Thai traditional medicine practitioners working in government hospitals. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean, and standard deviation. A semi-structured interview of 40 subjects chosen by purposive sampling was used to collect qualitative research data. Content analysis and descriptive essays were used to analyze the data. The results showed that 1) the operating conditions of Thai midwifery according to the standards of the Thai Traditional and Complementary Medicine Promotion and Support Hospitals were at a high level (mean 4.06 ± 0.34). 2) The overall problem in the development of Thai midwifery was at a high level (mean 4.11 ± 0.39). In addition, a problem was found in setting standards for Thai traditional medicine in government hospitals that are lower than those set by the professional council. A lack of systems and mechanisms to support research in Thai traditional medicine was discovered, and the policy is not conducive to effective operation. The number of credits required for teaching Thai midwifery in educational institutions is less and the hands-on vocational

training is not covered by professional standards and includes personnel lacking the morale to perform their duties. 3) Guidelines for the development of Thai midwifery work revealed the overall state to be at a high level (mean 3.92 ± 0.46). There were important recommendations for the development of Thai midwifery in defining the roles and scope of work as prescribed by the Thai Traditional Medical Council. Explicit policies were in place for setting fair position and compensation frameworks, reducing professional disparities, and encouraging ongoing research. Further, eliminating redundant procedures must be considered, and necessary procedures must be added to the service package to meet professional standards, along with the development of a drug system in accordance with the principles of Thai traditional medicine. This research is very useful for advancing the Thai midwifery profession and having it become more accepted.

บทคัดย่อ

เรื่อง	: การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559: กรณีศึกษาเขตสุขภาพที่ 10
ผู้วิจัย	: โสภภาพรรณ แก้วหาญ
ชื่อปริญญา	: ปรัชญาดุสิตบัณฑิต
สาขาวิชา	: เกษศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ศรีภา
คำสำคัญ	: องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น, วัยรุ่น, พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559, เขตสุขภาพที่ 10

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 คือ การศึกษาเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางโดยใช้แบบสอบถามในกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 365 คน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม ถึง ตุลาคม พ.ศ.2563 ส่วนที่ 2 คือ การศึกษาเชิงคุณภาพ ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานอนามัยการเจริญพันธุ์ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตาม พ.ร.บ.ฯ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Thematic framework analysis ผลการศึกษาเชิงปริมาณ พบว่า มีแบบสอบถามตอบกลับมา จำนวน 256 ฉบับ (ร้อยละ 70.1) โดยข้อมูลทั่วไปของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอนามัยการเจริญพันธุ์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม พ.ร.บ.ฯ เขตสุขภาพที่ 10 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.8) มีอายุอยู่ระหว่าง 36 – 45 ปี (ร้อยละ 51.6) และส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 62.5) โดยมีระยะเวลาที่รับผิดชอบงาน 1-5 ปี (ร้อยละ 50.0) มีความรู้ ความเข้าใจในภาพรวมเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ฯ ในระดับสูง จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน (ความรู้: \bar{X} = 8.37, SD = 2.09; ความเข้าใจ: \bar{X} = 8.81, SD = 1.43) มีทัศนคติและความตระหนักถึงความสำคัญของ พ.ร.บ.ฯ และมุมมองในการทำงานของบุคลากรตาม พ.ร.บ.ฯ อยู่ในระดับสูง (ทัศนคติและความตระหนัก: \bar{X} = 4.70, S.D. = 0.50; มุมมอง: \bar{X} = 4.02, S.D. = 0.45) การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม พ.ร.บ.ฯ เขตสุขภาพที่ 10 ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง (\bar{X} = 3.40, SD = 1.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ (\bar{X} = 3.45, SD = 1.15) ด้านการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายและการเข้าถึงการบริการของวัยรุ่น (\bar{X} = 3.43, SD = 1.23) มีคะแนนอยู่ในระดับสูง และด้านการบริการที่ครอบคลุม การเข้าถึงง่าย

และมีประสิทธิภาพถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาของกลุ่มเป้าหมาย มีระดับคะแนนปานกลาง ($\bar{X} = 3.16$, $SD = 1.24$) ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ฯ พบว่า ในเขตสุขภาพที่ 10 มีปัญหาและอุปสรรคภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.67$) ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม พ.ร.บ. ฯ มี 5 ประเด็นประกอบด้วย (1) หน่วยงานมีผู้นำที่เข้มแข็งและให้ความสำคัญกับ พ.ร.บ. ฯ (2) มีการถ่ายทอดไปสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงกลุ่มวัยรุ่นด้วย (3) หน่วยงานได้มีการจัดทำแผนเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นขึ้น โดยบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจทัศนคติความตระหนักและมุมมองเกี่ยวกับ พ.ร.บ. ฯ รวมไปถึงการให้ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของตัววัยรุ่นด้วย ประกอบกับสิ่งสนับสนุนจากทรัพยากรต่าง ๆ และงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม (4) การดำเนินงานตาม พ.ร.บ. ฯ ที่มีการประสานงาน การให้ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมจากเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงตัววัยรุ่นด้วย (5) มีการติดตามและประเมินผลของแผนงานกิจกรรม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขของการจัดทำแผนงานเกี่ยวกับงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างต่อเนื่องเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559

ABSTRACT

TITLE : THE OPERATION OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN COMPLIANCE WITH THE ACT FOR PREVENTION AND SOLUTION OF THE ADOLESCENT PREGNANCY PROBLEM, B.E. 2559 (2016): CASE STUDIES OF HEALTH REGION 10

AUTHOR : SOPAPAN KAEWHAN

DEGREE : DOCTOR OF PHILOSOPHY

MAJOR : PHARMACEUTICAL SCIENCES

ADVISOR : SAKSIT SRIPA, Ph.D.

KEYWORDE : LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, ADOLESCENT PREGNANCY, TEENAGE, THE ADOLESCENT PREGNANCY PREVENTION AND SOLUTION ACT B.E.2559 (2016), HEALTH REGION 10.

This study was aimed to investigate the operation of local administrative organizations in compliance with the Act for the Prevention and Solution of the Adolescent Pregnancy Problem, B.E. 2559 (2016). The study was comprised of 2 parts. The first part was a quantitative study through conducting a cross-sectional survey using a mailed questionnaire with a sample of 365 local administrative organizations. Data were collected from August through October 2020. The second part was a qualitative study through conducting in-depth interviews using a semi-structured interview with staff and stakeholders. Data were analyzed based upon a thematic framework analysis. The quantitative study showed that 256 questionnaires (70.1%) were returned. Most of the respondents were female (66.8%), aged 36 – 45 years (51.6%), holding a bachelor's degree (62.5%), with work responsibilities ranging from 1-5 years (50.0%). Knowledge and understanding had a higher score (knowledge: \bar{X} =8.37, SD=2.09; understanding: \bar{X} =8.81, SD=1.43). Attitude and point of views had a higher score (attitude: \bar{X} =4.70, SD=0.50; perspectives: \bar{X} =4.02, SD=0.45). For the operation of local administrative organizations complying with the Act, Health region 10 revealed that the level of management had a higher score (\bar{X} =3.45, SD=1.15). The aspect of reaching the target group (adolescent access to services) received a high

score (\bar{X} =3.43, SD=1.23). Regarding the coverage of comprehensive services, accessibility, and effectiveness in prevention and problem-solving for the target group, results revealed moderate scores (\bar{X} =3.16, SD=1.24). The level of operational problems and barriers for Health region 10 obtained a high score (\bar{X} = 3.38, SD= 0.67). The results of the qualitative research revealed that there were 5 factors related to the successful operation of local administrative organizations in accordance with the Act, as follows: (1) strong leadership at the national, provincial, and agency levels; (2) the deployment of policy to all principal authorities in both the public and private sector, including teenage groups; (3) the operational plan development by staff who had knowledge, understanding, attitude, and awareness of the Act, in cooperation with the teenage groups and stakeholders in their areas, with sufficient supporting resources; (4) the operation of local administrative organizations in accordance with the Act, in cooperation with and the participation of local authority networks and teenage groups, (5) monitoring and assessment of operational plans for continuous improvement. These would eventually lead to the successful operation of local administrative organizations in accordance with the Act for Prevention and Solution of the Adolescent Pregnancy Problem, B.E. 2559 (2016).